

7/10
Csak olvasótermi
használatra!

B
3654

A VOLT PÉCSI MAGYAR
52-IK GYALOGEZRED
:: 6-IK SZÁZADÁNAK ::

HADINAPLÓJA

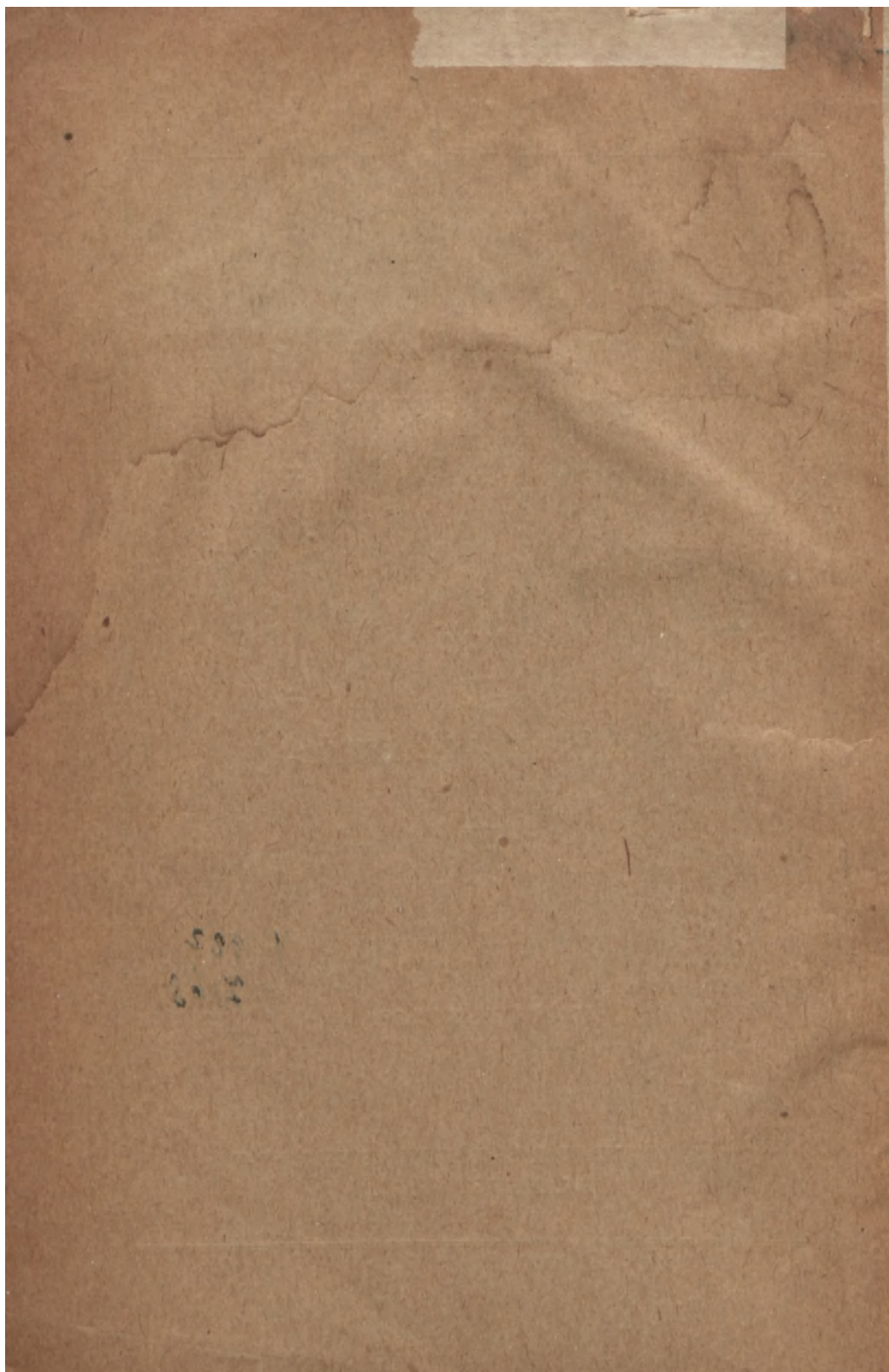
:: AZ ::
1914 ÉS 1915-IK ÉVEKRŐL.

UTÁNNYOMÁS TILOS.

4/922
7168

ZRINYI NYOMDAIPAR ÉS KÖNYVKERESKEDÉS R.-T.
ZALAEGERSZEG, 1921.

Előszó.

Jelen hadinapló a volt pécsi magyar 52-ik gyalogezred 6-ik század hadviseltjeinek a szerb és olasz harctéri eseményeit örökíti meg az 1914 és 1915. évekről.

A példátlan hősiességgel és önfeláldozással küzdött harcosok, kik ezen idő alatt teljesítették hazafias kötelességüket, e naplóból vissza fognak emlékezni, hogy mi volt nekik minden egyes nap úgy a szerb, mint az olasz harctéren, Oslaviján, Pevmán és a Podgorán.

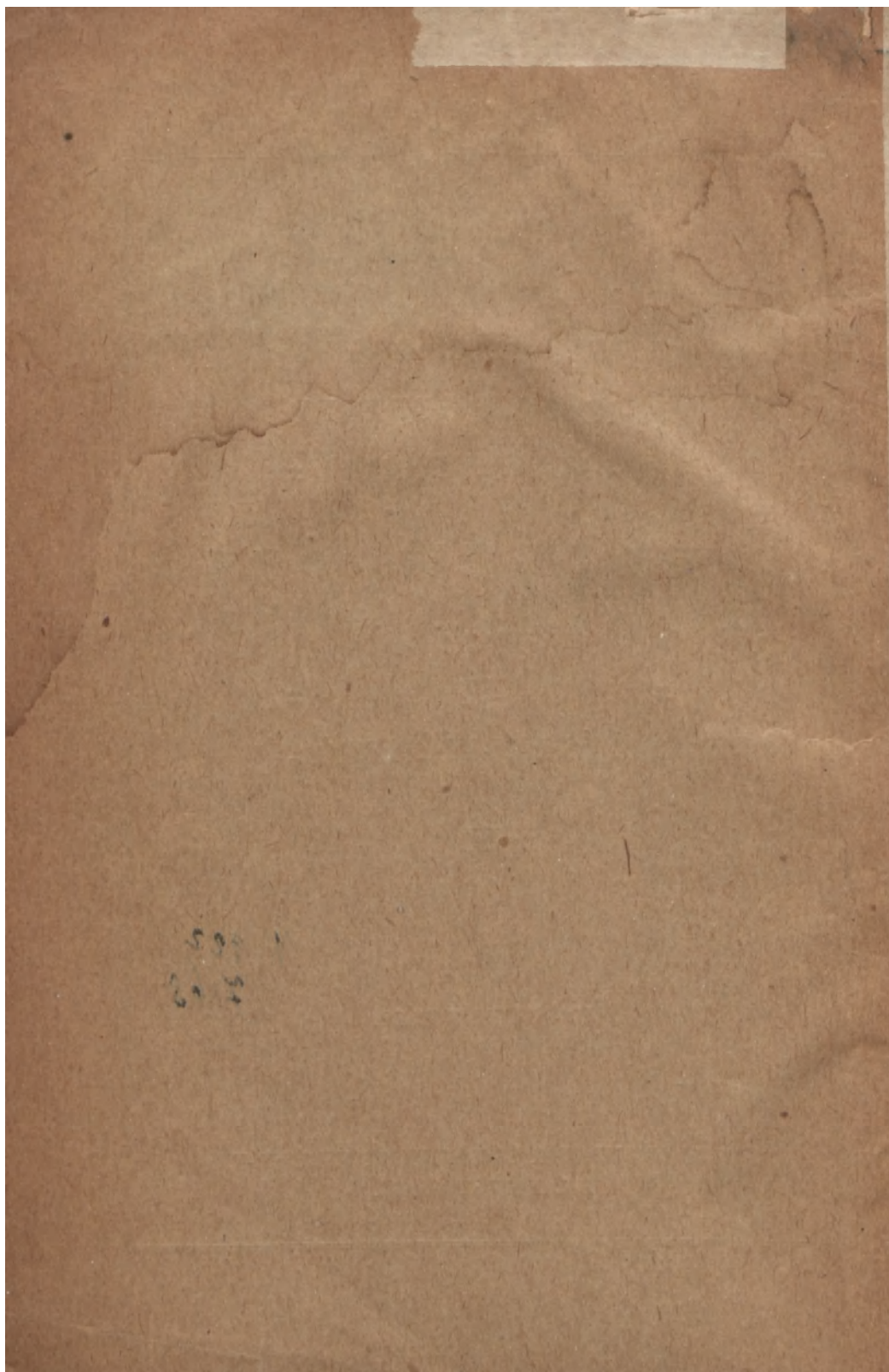
Az elesettek hozzátartozóinak pedig legyen e könyv örökké élő emlék, mely azt a helyet ismerteti, ahol az ő „Felejtheteleneik“ megfordultak, illetve a hazáért becsülettel hősi halált haltak.

83.301

Csak helyben
használatra

Hadrend

1914. évi július hó 27-ével.

A 6. század a II./52. zászlóalj kötelékében, utóbbi a III./69. zászlóaljjal és a gravosai 37. Landwehrezreddel a 4. hegyidandár kötelékében a 47. gyaloghadosztályhoz, illetve a 16. hadtesthez tartozott.

Hadtestparancsnok:

Wurm Vince tábornagy.

Hadosztályparancsnok:

Novák Frigyes altábornagy.

Dandárparancsnok:

Aust Albert vezérőrnagy.

Zászlóaljparancsnok:

Markovic Jakab őrnagy.

Századparancsnokok:

5./52. század Caesar Rezső százados.

6./52. század Krausz Lajos százados.

7./52. század Thellmann Richard százados.*

8./52. század Wörkö József százados.

Géppuskaosztag Tipula Szilárd főhadnagy.

* Jelenleg a román hadseregben szolgál.

Megjegyzés.

Oslavija, Pevma és Podgora védelme 1915-ben az első négy Isonzo-csata idejére esik.

Az egyes csaták tartama:

1. Isonzocsata 1915 június 30-tól — július 6-ig.
2. Isonzocsata 1915 július 18-tól — július 27-ig.
3. Isonzocsata 1915 október 18-tól — november 4-ig.
4. Isonzocsata november 10-től — december 11-ig.

Tüzérségi tűz alatt mindig az ellenséges tüzérségi tűz értendő.

△ -φ- magassági pont.

BEVEZETÉS.

A volt pécsi magyar 52. gyalogezrednek II. zászlóalja az 5., 6., 7., 8. századdal és a géppuskásosztaggal békeidején, azaz 1914-ben Ragusában állomásozott.

Ragusából a zászlóalj 1914 június 22-én a nagy hadgyakorlatokra, amelyen néhai Ferencz Ferdinánd főherceg trónörökös is résztvett, Boszniába elindult.

Június 27-én a hadgyakorlatok befejezése után Ferencz Ferdinánd főherceg az összes résztvett csapatokat, köztük az 52. zászlóaljat is megszemlélte, azután Sarajevóba visszatért, ahol másnap június 28-án a szerb Narodna Obrana egyesülettől felbérelt Princip nevű egyén által elkövetett merényletnek áldozata lett.

Június 29-én a zászlóalj ismét Ragusában volt és fokozott érdeklődéssel várta a bekövetkezendő eseményeket, melyek 1914 július 26-án elrendelt mozgósítással kezdetüket vették.

Hadiesemények:

1914.

Szerb harctér.

Ragusa, vasárnap július 26.

A 6. század Ragusában a Ravelin laktanyában.

Reggel 5 órakor a zászlóaljparancsnok az összes századparancsnokokat irodájába hívatta s tudomásukra hozta a mozgósítási parancsot. A századparancsnokok a vett parancsot a századoknak azonnal kihirdették, mire a mozgósítási munkálatok megkezdődtek.

A legénység legnagyobb részét azonban a hadtestparancsnoksághoz munkára vezényelték ami az egységes felszerelést megnehezítette.

Ragusa, hétfőn július 27.

A mozgósítási munkálatok befejezése után a századparancsnok a századot déli 12 órakor megvizsgálta.

Délután 2 órakor a zászlóalj a ragusai főtéren gyülekezett, ahol a zászlóaljparancsnok a zászlóalját újból felesküdtette és hozzá beszédet intézett.

Délután 2 óra 30 perckor nagy hőségben elindultunk Ragusából (a 37. Landwehr-ezreddel együtt) az adriai tengerpart mentén Obod községen át — ahol este 6 órától 7 óráig pihenőt tartottunk — Grudáig, ahova éjjel 11 óra 30 perckor érkeztünk meg és az ut mellett éjjeleztünk.

Julius 28.

Kedden reggel 7 órakor menet Igalon át — ahol délelőtt 11 óra 30 perctől délután 5 óráig pihenőt tartottunk és az adriai tengerben megfürödtünk — Kamenóba, ahol este 8 órakor sátor-tábor-t ütöttünk. A vasuti hidon Igaló mellett az őrségnél, egy szerb papot mint tuszt lattunk.

Julius 29.

Szerdán Kaminóban pihenőnap.

Julius 30.

Csütörtökön reggel 6 órakor menet Rajino prodová-ba, ahova 7 óra 30 perckor érkeztünk meg és sátor-tábor-t ütöttünk. Utközben Ubli falu közelében délelőtt 11 órától délután 4 óráig pihenőt tartottunk.

Julius 31.

Pénteken Rajino prodová-ban pihenőnap volt. Itt csak nagyon kevés cisternavíz állott rendelkezésünkre.

Augusztus 1.

Szombat. Mivel Montenegró ellen nem kezdtük meg a hadműveleteket, délután 1 órakor menet vissza Kaminóba, ahol este 8 óra 30 perckor sátor-tábor-t ütöttünk.

Augusztus 2.

Vasárnap nagyon meleg idő volt. Délelőtt 9 órakor menet Zelenikába, ahova délelőtt 11 órakor érkeztünk meg és sátor-tábor-t ütöttünk. Ekkor Konopiczky Theodor ezredes vette át a dandárparancsnokságot. Pudik főhadnagy és Slein hadnagy szabadságról bevonultak. Innen a szerb harctérre készültünk.

Augusztus 3.

Hétfőn reggel 5 órakor menet a zelenikai pályaudvarra, ahol

bewaggonirozás után reggel 6 óra 30 perckor elindultunk s Uskople, Hum-on át.

Augusztus 4.

Kedden délelőtt 11 órakor Alipasin most-ba (Sarajevo előtt) érkeztünk meg. Innen menet Kotoradn -ba, ahol déli 12 órakor sátorbort ütöttünk.

Aug. 5. — Aug. 10.

Kotoradn.-ban sátorbort. A Pécsről ideérkezett tisztek és legénység a századokba beosztatott. Nagy volt az öröm mikor a ténylegesek a tartalékosokkal találkoztak. Sok jó barát s rokon üdvözölték egymást.

Augusztus 11.

Kedden reggel 6 óra 30 perckor menet Trnovo-ba, ahol este 7 órakor sátorbort szálltunk. Utközben déli 12 órától délután 3 óráig pihenőt tartottunk.

Augusztus 12.

Szerdán reggel 7 órakor menet Dopropolje-ba, ahova déli 12 órakor érkeztünk meg és sátorbort ütöttünk.

Augusztus 13.

Csütörtökön reggel 3 órakor menet Kratin-en át ahol déli 12 órától délután 3 óráig pihenőt tartottunk, Slaniste-be, ahova éjjel 12 órakor érkeztünk meg és a 909 Δ magaslaton, az ut mellett éjjeleztünk.

Augusztus 14.

Pénteken reggel 5 óra 30 perckor ütközetmenet Foca-n át Suha hantól északra, ahova éjjel 10 órakor érkeztünk meg és az ut mellett éjjeleztünk. Utközben Focában délelőtt 9 órától 12 óráig és Focától 3 km.-re északra, a nagy hőség miatt délután 3 órától 6 óráig, ismét pihenőt tartottunk.

Augusztus 15.

Szombaton reggel 4 órakor ütközetmenet Hunka, Tihodjel nyergen át — ahol reggel 3 órától déli 12 óráig pihenőt tartottunk — az Orufica hegytől nyugatra, ahol éjjel 12 órakor sátorbort ütöttünk. Utközben a montenegrói határtól 3 km.-nyire fekvő Karausevici helyiség közelében láttunk az uttól jobbra a montenegróiak által néhány nappal ezelőtt meglepetésszerűen megtámadott, összelőtt és leégett csendőrslaktanyát, majd az uttól balra egy frissen hantolt sirt, melyben egyik csendőrhősünk nyugszik.

Augusztus 16.

Vasárnap reggel 8 órakor ütközetmenet a Samarhegyen, Ostra CI., Dzule-n át a Cradina magaslatra, 1454 -ő- től nyugatra, ahova este 8 órakor érkeztünk meg és táboroztunk.

Augusztus 17.

Hétfőn reggel 8 órakor ütközetmenet a Poljana magaslaton át a Vilmos herceg forrásig, ahol délután 3 órától 6 óráig pihenőt tartottunk. Utközben közvetlen a forrás előtt a menetelő dandárunkra montenegrói komitácsik leshelyeikből néhány lövést adtak le. Pihenőhelyünk elhagyása után az országuton láttunk egy árulás miatt kötél általi halálra ítélt és kivégzett montenegrói komitácsit egy fán lógva elrettentő például a vidék lakosságának. Este 7 órakor Han Poljanába érkeztünk. Ejjel a 6. század Han-Poljanától 1 km. keletre, az észak fel vezető uton, az erdőben főőrs volt.

Augusztus 18.

Kedd. Ferencz József király őfelsége születésnapja. Délelőtt 8 órakor ütközetmenet a plevjei országuton, majd az utat elhagyva, a 1245 -ő- magaslaton át Podkrajciba, ahol este 8 órakor sátor-táborba szálltunk.

Augusztus 19.

Szerdán reggel 4 óra 30 perckor ütközetmenet északra a Javorje magaslat felé, melyet az ellenség tartott megszállva. Utközben arra a hirre, hogy az ellenség állását a Javorjén elhagyta, visszatértünk Podkrajciba, ahol déli 12 órától délután 2 óráig pihenőt tartottunk. Innen menet Ulacici-n át Batkovici-ba ahol éjjel 12 órakor sáortáborba szálltunk. A falut leégve találtuk. Csak reggel, mikor felébredtünk vettük észre, hogy egy régi, elhagyott, török temetőben éjjeleztünk.

Augusztus 20.

Csütörtökön reggel 5 órakor ütközetmenet az Ustibarska patak mentén Ustibar helységbe, ahol déli 12 órától délután 2 óráig pihenő közben egy huskonzervát fogyasztottunk el. Itt a montenegróiak a Limen átvezető fahidját egy nappal ezelőtt felgyújtották. Pihenés után a Lim folyót átgázolva, tovább mentünk az uvaci vasuti állomástól északra fekvő 532 -ő- ra, ahová este 9 órakor érkeztünk meg. A század mint előőrstartalék táborozott. Tüzérségünk estefelé lépett először akcióba, a keleti irányban lévő erdőt lőtte, mivel ott komitácsikat vett észre.

Augusztus 21.

Péntek délelőtt 7 órakor ütközetmenet az Uvac folyó hidján át, az Uvac folyónak keleti partja mentén, rossz és meredek uton, Strbci községtől keletre fekvő Cigla 918 - ϕ - magaslatra, ahová éjjel 11 órakor érkezünk meg. A magaslaton az I./22. zászlóalj már harc alakzatban fejlődve találtuk. Nyugodt, csendes éjszaka.

Augusztus 22.

Szombat. Reggel felé az I./22. zászlóalj a magaslatról elvonult.

A Cigla magaslatot a szerbek tartották megszállva. Virradatkor a magaslaton semmit sem vettünk észre, semmi sem árulta el a szerb állásokat, annak dacára állásaik helyéről nagyjában tájékozva voltunk. Teljes csend és nyugalom.

Reggel 7 órakor a 37. Landwehrezred és a mi zászlóaljunk megkezdtek a magaslat ellen a támadást. A 6. század és a géppuskásosztag a zászlóalj kötelékében, a dandárnak a szélső jobb szárnyon. A századtól két szakasz rajvonalba, két szakasz pedig mint századtartalék irányított.

Eddig a szerbektől egy lövés sem esett. De alig fejlődtek a szakaszok már is megkezdődött a szerb gyalogsági tűz. A szakadékokkal bővelkedő terep elősegítette, hogy századunk 200—300 lépésnyire az ellenséget megközelítse, ahol a tűzharcot felvettük. Mi lent, az ellenség pedig a magaslaton fent volt. Így tüzeltek a szerbek felülről reánk. A szerbeknek bal oldalbiztosítása pedig még magasabb állásból, tűzével veszélyeztetett bennünket, úgy, hogy hacsak egy ember is felállt már is tüzet kapott jobb oldalról. Ilyen körülmények között előre jutni lehetetlen volt, kénytelenek voltunk tüzelni s addig kitartani, amíg a többi csapatok előbbre jutnak, annál is inkább mivel a zászlóaljparancsnok a két szakasz századtartalékunkat már más helyütre vetette a rajvonalba. Így tartott a tűzharc körülbelül délig, amikor kürtjel hallatszott s a dandár a szerb állásokat rohammal elfoglalta, mely rohamhoz századunk is csatlakozott. Ekkor már a szerb oldalbiztosítás bennünket nem veszélyeztetett.

Az ellenség visszavonult. Dandárunk néhány szerb sebesültet, köztük egy őrnagyot is foglyul ejtett. Félórai üldözés után a dandár Strbci községen át visszaindult. A zászlóalj pedig az uvaci vasut állomástól északra fekvő 532 - ϕ -ot este 7 órakor megszállta és ott egész éjjelen át a 6. dandárnak visszavonulását fedezte. a ciglai ütközet volt a századnak tűzkeresztelője, mely alkalommal Hartmann Ferenc őrzetű, Angszter Ádám, Gyenis János, Gyurák János és Krizics Markó gyalogosok megsebesültek.

Augusztus 23.

Vasárnap délelőtt 11 órakor a zászlóalj zavartalanul vissza-
indult Rudóra, ahol délután 4 órakor sátorbort ütött. Itt kivéte-
lesen sok kenyeret vételeztünk fel.

Augusztus 24.

Hétfőn reggel 5 óra 30 perckor menet Sokolovice, Sveti-hovo
helyiségeken át Maremslje-be, ahol este 7 órakor sátorbort ütöt-
tünk. Sveti-hovoban déli 12 órától délután 3 óráig pihenőt tartottunk.

Augusztus 25.

Kedden reggel 4 óra 30 perckor menet Megjegja, Pokrivenik
helyiségeken át Zaganovic-ba, ahol este 7 órakor sátorbort ütöt-
tünk. Pokrivenikben déli 12 órától délután 4 óráig pihenőt tartottunk.

Augusztus 26.

Szerda. Reggel 8 óra 30 perckor menet Rogatica-n át Sokolac
helység mellé, ahova este 9 órakor érkeztünk meg és sátorbort
ütöttünk. Utközben Osmanovhannál délután 3 órától 5 óráig pihenőt
tartottunk.

Augusztus 27. — Augusztus 28.

Pihenőnapok Sokolac mellett.

Augusztus 29.

Szombat reggel 6 órakor menet Mrkalje-n át, miközben itt
déli 12 órától délután 3 óráig pihentünk, Han Pjesak-ba, ahol dél-
után 5 órakor sátorbort szálltunk.

Augusztus 30.

Vasárnap reggel 6 órakor menet Han Karaula-n át a régi
török uton, Milici helységbe, ahova este 9 órakor érkeztünk meg
és sátorbort ütöttünk. Utközben a 805 -ő- magaslaton déli 12
órától délután 2 óráig pihenőt tartottunk.

Augusztus 31. — Szeptember 4.

Pihenőnapok Miliciben.

Szeptember 5.

Szombat. A század déltől, szept. 6. reggelig főőrs az 521
-ő- magaslaton Milicitől északra.

Szeptember 6.

Vasárnap reggel 5 órakor ment Han Kustatba, ahova délelőtt
10 órakor érkeztünk meg és sátorbort ütöttünk.

Szeptember 7.

Hétfőn este 6 órakor menet a Drina partján fekvő Drinjaca helységtől nyugatra, ahova este 9 órakor érkeztünk meg és az ut mellett, a hid közelében éjjeleztünk.

Szeptember 8.

Kedd. Reggel 5 órakor a zászlóalj a táborból elindult; 6 órakor Drinjacánál vaspononokkal, hidászok segítségével nagy ködben a Drinán átkelt és a szerb parton, egy egyedül álló háznál (iskola) gyülekezett. Az átkelés megkezdésekor néhány szerb komitácsi tüzelt ránk.

Délelőtt 9 órakor kezdte meg a zászlóalj (dandár) az előnyomulást Cavcic felé. A fél 6. század mint bal oldalvéd az Osmanovó b. felé huzódó hegyháton Poljana, Cavcic 813 Δ iránynyal, utnak indult. Utközben kb. 1000 lépés Osmanovó b. előtt a fél század a bal szomszéd dandár csapataival (5. dandár, III./31. zászlóaljjal) találkozott és szerb komitácsik ellen harcba szállt, mely alkalommal Borbás szakaszvezető megsebesült. Rövid tüzelés után a szerbek délután 1 órakor visszahúzódtak, mire a III./31. zászlóalj nyugati irányban utnak indult, a fél század pedig folytatta előnyomulását. A fél század azonban csak Osmanovo b.-ig jutott, a szerbek ott ismét ellenálltak. Ujból felvettük a harcot. Délután 4 órakor, mivel az összeköttetést addig a zászlóaljjal nem találtuk, az ellenséges tűz egyre hevesebb s az ellenállás szivósabb lett, kerülő uton tovább jutni vagy áttörni nem lehetett, a fél század kénytelen volt a zászlóaljhoz a Poljana magaslatra visszatérni, ahova este 8 órakor érkezett meg és mint tartalék éjjelezett. A zászlóalj a szerbekkel harcban állott.

Szeptember 9.

Szerdán délelőtt 10 órakor a 6. század (a zászlóaljon belül) a 37. Landwehrezredtől balra, a Cavcic 813 Δ magaslatot megszállva tartó szerbek ellen támadást kezdett, mely egész napon át tartott, úgy, hogy készülség alakzatban éjjeleztünk.

Szeptember 10.

Csütörtökön reggel Krausz százados századparancsnok mint beteg kórházba utaltatott és a századot Pudik főhadnagy vette át. A szerbek éjjel Cavcic magaslatot feladták és visszavonultak, mire reggel 8 órakor a Cavcic magaslatra indultunk, ahova délelőtt 11 órakor érkeztünk meg és ott délután 3 óráig pihenőt tartottunk. Azután menet a magaslattól északkeletre fekvő házakhoz, ahol este 7 órától éjjeleztünk.

Szeptember 11.

Péntek. Reggel 5 óra 30 perckor előnyomulás a 732 -^o, Debelo Osoje-tól délre fekvő magaslaton át a Kossutnja stopa 944 Δ magaslatra, ahova este 6 órakor értünk meg és sátor alatt éjjeleztünk.

Szeptember 12.

Szombaton nagy eső. A zászlóalj a Kossutnja stopa magaslaton sátor alatt.

Szeptember 13.

Vasárnap délelőtt 9 órakor előnyomulás a Turski grob magaslaton át a Kozjastena magaslatra, ahol a zászlóalj délután 4 órakor harcba került. A 6. század mint zászlóaljtag az éjjeli készültségben töltötte. Vacsorára egy hideg huskonzervát fogyasztottunk el. Egész éjjelen azonban csend volt.

Szeptember 14.

Hétfőn hajnalban a harc újból folytatódott és este 8 óráig tartott.

Szeptember 15.

Kedd. Aznap a zászlóalj dandártartalék volt. A 6. század pedig a harcban álló 37. Landwehrezrednek lett alárendelve.

Szeptember 16.

Szerdán reggel a 6. század a zászlóaljhoz visszakerült. Reggel 7 órakor pedig a zászlóalj a dandárnak jobb szárnyához, a Srednje magaslatra indult, ahol délután 3 órától este 8 óráig maradt. Onnan egész éjjelen át eltévesztett utakon a Crni v. magaslatra ment, ahova csak másnap, azaz

Szeptember 17.

Csütörtökön délelőtt 6 órakor érkezett meg és mint dandártartalék sátoztáborba ült.

Szeptember 18.

Pénteken reggel 6 órakor a zászlóalj a Debela Osoje és Kossutnja stopa magaslat közti védőszakaszba indult, ahol lövészárkokat ástunk és védelemre berendezkedtünk.

Szeptember 19.

Szombat. Beásva és megerősítve állott a század a debelo osojei védelmi állásában.

Tőlünk délkeletre a Jagodnja magaslat ellen tegnap reggel kezdődött a szerbeknek egy heves támadása, melynek védelmére a 9. dandárnak csak két zászlóalj állott rendelkezésre. Mint rendszeren úgy ma is hallottunk tőlünk jobbra, Jagodnjáról erős harcizajt, de csak a szokott, a szerbek által naponta történő előtöresre illetve rajtaütésre gondoltunk. Azonban ma szeptember 19-én kifejezésre jutott a szerbeknek az általános nagyobb támadása a Jagodnja ellen.

Hogy a Jagodnja magaslatot mint fontos támpontot tartani kell már előzőleg mindenki előtt ismeretes volt, azért érdekünkben állott mindent elkövetni, hogy a magaslatot minden áron megtarthassuk. A Jagodnján lévő két zászlóalj azonban képtelen volt magát a szerb tulerővel szemben tartani s még idejekorán kért támogatást. Felsőbb parancs folytán a 9. dandár a veszélyes helyzetben lévő csapatok segítségére délután 2 óra 30 perckor a zászlóaljtól az 5. és 6. század Wertheim őrnagy parancsnoksága alatt a Jagodnjára elindult. A félzászlóalj a Kossutnja stopa magaslaton át a Jagodnja magaslat felé menvén, balra tőle az ut mentén mint egy zárt sort látta katonáinkat, fekvő, megerősített lövészárkainkban, részint az erdőben, részint az erdőtisztáson, egészen a Jagodnja magaslatig.

A harcizaj a Jagodnján mindig erősebb és erősebb lett. Katonáink tudták, hogy a legközelebbi pillanatban a leghevesebb puska és ágyutűzbe kerülnek, annak dacára zuhogó esőben óvatosan tovább mentek. Menetközben a félzászlóalj hirtelen kimondhatatlan erős golyózáporba került. A következő pillanatban elénk ugrik egy százados a III 74. zászlóaljtól azzal, hogyha segítséget nem nyújtunk, a zászlóalj állását tovább nem tarthatja.

Villámszerű gyorsasággal fejlődött félzászlóaljunk balfelé és harcba keveredett. A harc a tetőpontját érte. Nagy lármában vezényszó és sipolás alig hallatszott. A fegyverek csak úgy ropogtak. A szerbek ezen erős előretörését visszavertük és segélynyújtásunkkal a veszélyeztetett állást sikerült megtartani. Mindez alig $\frac{1}{4}$ óráig tartott kb. 500 lépésnyire a Jagodnjának a legmagasabb pontjától délután 4 órakor.

Sebesültjeink száma aránylag csekély volt. Azután a hegyhát mögé huzódtunk vissza, ott gyülekeztünk és tovább mentünk, mert Jagodnja volt a cél, amelyet el kellett érniünk.

Öt perc múlva a Jagodnja magaslatot elértük, ahol már egész napon át elkeseredett harc folyt. Most reánk került a sor.

A IV 25. zászlóalj, melynek segítségére jöttünk, a szélső jobb szárnyon volt s odáig jutni a legpusztítóbb puska és ágyutűzben, nem volt könnyű dolog. Az élén a 6. század utána az 5. század

haladt. A 6. századnak akkori parancsnoka, Pudik főhadnagy elsőnek ért a veszélyes helyre, a 25. zászlóalj parancsnokánál jelentkezett, aki azonnal két szakaszt a rajvonal megerősítésére és két szakaszt a jobb szárny meghosszabbítására rendelt ki.

Gyorsan fejlődtek az egyes szakaszok és még gyorsabban szaladtak azok kiutalt helyükre.

Állásunk csatatér volt a szó legszorosabb értelmében. Az ottani élmények örökké maradandóak lelkünkben. Halottak léptenyomon. Láttuk a legrettentőbb változatokban: az egyik hulla fej nélkül feküdt, mellette egy gránáttól szétroncsolt hustömeg, kar és láb nélkül. Felejthetetlen kép. Egy fatörzsnek támaszkodó merev hős, aki már valószínűleg két nap óta halott és fegyverét még mindig célozva tartja, ugylátszik jó célpont volt a szerbeknek, mert valósággal rostává volt löve. A harctéri halálnak még számtalan változata dermesztette meg katonáink szívét, de csak egy percre. Az ott talált fedezékek halottakkal voltak tele, ásásra már nem volt idő, a halottakat a fedezékekből ahogy lehetett kidobálták s helyükbe feküdtek. Harcosaink közül egy, aki a fedezék közelébe nem jutott egynéhány halottat tett egymás fölé s mögójük húzódtott azon hitben, hogy így védve van és a szerbek nem fognak halottakra löni.

De ez a helyzet nem tartott sokáig. Sötétezni kezdett, mikor a szerbek erősítést kaptak és egy erősebb tüzérségi előkészítés után még egy előretörést kíséreltek meg jobbszárnyunk ellen, ami nekik nagy veszteség árán sikerült is.

Erre jobb szárnyunknak hátrálni kellett. Hála a terep sűrű bokrának és erdős voltának nem történt nagy baj, 500 lépésnyire a Jagodnja legmagasabb pontja mögé húzódtunk vissza.

A pusztító ellenséges tűz, főleg a mögöttünk lévő erdő, aztán a más zászlóaljakkal való összekeveredés, valamint az újból kezdődő eső, éjjel és köd, magával hozta, hogy félzászlóaljunk a visszavonulás alkalmával rendetlenségbe jutott. Az 5. század legnagyobb része együtt volt, de a 6. századtól csak mintegy 50 ember maradt a helyén.

Mélységes sötét éjjel volt. A pusztító tüzelés megszűnt, csak itt-ott esett még egy lövés. Néhány ezer lépésnyire mögöttünk saját tüzéségünk állott, mely megfigyelés hiányában utolsó lövéseit a szerbek helyett reánk lőtte, 10—20 lépésre előttünk vágódtak a gránátok a földbe. De ez a rettenetes helyzet is nemsokára megszűnt.

Az éj folyamán nálunk körülbelül ilyen volt a helyzet: mi a Jagodnja legmagasabb pontján állottunk, közénk elegyedett a IV/84. és III/49. zászlóalj; tőlünk jobbra a IV/25., balra a III/49. zászlóalj.

Rövid, élénk, ellenséges tüzelés, sűrű kézigránátdobással fejeződött be ezen hős küzdelmekkel teljes nap.

Szerb kürtjelek hangzottak fel. Az ellenség katonáit valószínűleg sorakozóra hívta.

Állásunkban egy üres fatörzsben észrevettünk egy komitácsit, azt azonnal kivégeztük.

Éjjelen át a megszállva tartott vonalunkon a 84. zászlóaljtól egy szakasszal és a III 49. zászlóalj géppuskásosztaggal biztosították a Wertheimcsoport balszárnyát és tartották fenn a 74. zászlóaljjal az összeköttetést.

Rettenetes, soha el nem felejthető éjjel volt. Szakadatlanul esett az eső. Alvásról szó sem lehetett. Sehol egy csöpp ivóvíz sem volt. Hideg, sűrű köd még eltűrhetetlenebbé tették helyzetünket. Különben az egész éjjelen át mély halotti csend, sem lövés, sem hang, sem mozgás, mintha semmi sem történt volna...

Szeptember 20.

Vasárnap volt. Esős időjárás. Végre megvirradt. Az első dandár segítségünkre beérkezett. Már meglehetősen világos volt de a sűrű köd miatt még egy lövés sem esett. Mindenki megmaradt meglévő állásában.

Jagodnja még mindig sűrű ködben volt burkolva, amikor körülbelül reggel 6 órakor az ellenség az úgy reájuk mint reánk annyira fontos magaslatot erélyesen megtámadta. Mindkét részről a puska és tüzérségi tűz tetőpontra emelkedett. Csak a sűrű ködben történhetett meg, hogy egyszerre a szerb csatalárma közvetlen közelében állottunk.

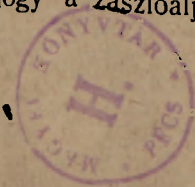
Ebben a harcizajban a szerbek által dobott kézigránátok is hevesen közbeszóltak. Katonáink még nem szokták meg a kézigránátharcot és valamennyien azt hitték, hogy schrappnellek robbanak fel körülöttük. Sajnos, mi még nem voltunk kézigránátokkal felszerelve s így következhetett be, hogy csapataink egy része hátrált és az ellenség állásunkba behatolt. De nem sokáig tartotta meg birtokában, nem sokáig örülhettek. Vitéz katonáink gondoskodtak róla, hogy ne sokáig maradjanak urai a helyzetnek.

Ujabb erők is érkeztek, bátran és halálmegvetéssel vertük ki az ellenséget. Ujból fent voltunk. A magaslat ismét birtokunkban volt. Jagodnját nem adjuk ki a kezünkből!

Igy folyt a magaslat birtokáért egész napon át a rettentő küzdelem. Majdnem este lett, amikor felváltásunk megérkezett.

Félzászlóaljunkat, amely kb. 50 emberre csökkent, ezek is két nap óta nem ettek és a hidegtől sokat szenvedtek, felváltották s azt a parancsot kapta, hogy a zászlóaljhoz vonuljon be. El-

83.301

indultuk. Wertheim őrnagy az élen. Minden emberünk örült, hogy ilyen nehéz körülmények között megadatott neki, halálos veszélyben is kötelességét teljesíteni s ezen érzéssel vonultunk lövészárkaink sorain végig.

A Mionovici hegyhátra vezető uthoz értünk, ahol saját dandárunk jobb szárnya volt elhelyezve. Hirtelen néhány lövést hallottunk és láttuk, hogy az élen haladó Wertheim őrnagy elesett, a helyszínén meg is halt. A vázolt rettenetes küzdelmekben vitézül és bátran helytállt hősünk az utmenti fákön orvul leskelődő komitáciknak áldozata lett.

A 6. századnak veszteségei szeptember 19-én és 20-án Stessel hadapródjelölt őrmester és 42 ember volt. Többen eltűntek és szétugrasztottak.

Szeptember 21.

Hétfő. Debeló Osojén. A csekély létszámra olvadt 6. század maradványai a 7. századhoz csatoltattak. Jagodnján a küzdelem reggel újból megkezdődött. Két ellenséges ágyuért, melyet a szerbek állásukba elhelyeztek, folyt a küzdelem.

Szeptember 22.

Kedd. A század a 7. századnál a Debelo Osoje-i védelmi állásban.

A Jagodnján csak ma este törték meg csapataink a szerbeknek ellentállását. Ezzel vége volt a harcnak. Jagodnja a mienk. Öt napig volt Jagodnja helyszíne kegyetlen küzdelmeknek. Hadosztály, hadosztállyal állott harcban egymással, körülbelül egy kilométernyi csatatéren. Ezerhatszáz halott borította a csatateret, a becsületért, a hazáért. Két ellenséges ágyut és két géppuskát zsákmányoltunk.

Szeptember 23.

Szerda. A század a 7. századnál Debelo Osojén.

Szeptember 24.

Csütörtök. Debelo Osojén. A jagodnai harcok alkalmával szeptember 20-án szétugrasztottak visszakerültek, mire a 6. század újból megalakult és mint zászlóaljtagként Debelo Osojéjól délkeletre helyezkedett el.

Szept. 25. — Okt. 15.

Az 5., 7. és 8. század a Debelo Osojén védelmi állásban, a 6. század mint zászlóaljtagként mögöttük.

Okt. 1-én csütörtökön Krausz százados a kórházból bevonult és ismét átvette a 6. századot.

Okt. 3-án szombaton Győri zászlós 53 emberrel mint pótlás a századhoz bevonult, Wanschura Rezső százados pedig a zászlóaljparancsnokságot vette át.

Okt. 8-án csütörtökön első hóesés.

Okt. 13-án kedden délután 2 órakor a zászlóalj a 6. századtól öt járőrt küldött ki az előterepre az ellenség állásának és erejének felderítésére, ahol azok állásunktól kb. egy kilométerre, egy nagyobb szerb osztaggal összeütközésbe kerültek. Heves csatározás után a szerbek délután 4 órakor visszavonultak, mire járőreink is bevonultak.

Veszteségünk ezen alkalommal: Atlasz Albert, Pandur Tódor és Reith József halottak, kiket bajtársaik a helyszínen Debelo Osojén helyeztek örök nyugalomra. Továbbá Spohn hadnagy, Scholler János szakaszvezető, Csizmadia György, Horváth Pál, Langendörfer János és Paul János gyalogosok sebesültek.

Október 16.

Pénteken délelőtt 8 órakor menet Gojsavica-tól nyugatra, ahol délután 3 órakor sátor tábort ütöttünk.

Okt. 17. — Okt. 21.

A zászlóalj tartalékviszonyban Gojsavicától nyugatra, sátor alatt.

Október 22.

Csütörtökön. Reggel 7 órakor ment a Drina hadihidján és Drinjacán át Nova-Kasaba-ba, ahova délután 4 órakor érkeztünk meg és sátor tábort ütöttünk. Utközben déli 12 órától délután 2 óráig Han-Kustat mellett pihenőt tartottunk.

Október 23.

Pénteken délelőtt 9 órakor menet Milici-be, ahol délelőtt 11 órakor sátor tábort ütöttünk.

Okt. 24. — Nov. 1.

Pihenőnapok Miliciben. Október 25-én és november 1-én vasárnap délelőtt 8 órakor táborimise volt. Október 29-én csütörtökön a századhoz 28 ember pótlás bevonult.

November 2.

Hétfőn délelőtt 6 órakor menet Bajranovics helységtől nyugatra, ahol délután 2 órakor sáortáborba szálltunk.

November 3.

Kedden reggel 6 órakor menet Srebrenicán át a Karaula 956 Δ magaslatra, ahova este 8 órakor érkeztünk meg és sátor alatt éjjeleztünk. Ezen meredek uton a zászlóalj segédkezett a hidászoztag anyagának elszállításában.

November 4.

Szerdán. Délután 1 órakor menet a Prisoje helységtől délre fekvő 970 Δ magaslatra, ahova délután 5 órakor érkeztünk meg és sáortábort ütöttünk.

November 5.

Csütörtökön délelőtt 8 órakor menet Jozeva helység mellé, ahova délután 1 órakor érkeztünk meg és sátor alatt éjjeleztünk.

November 6.

Péntek. Délután 5 órakor menet a Drina melletti Gyuric helység közelébe, ahova este 8 órakor érkeztünk meg s a szabadban éjjeleztünk.

Az éj folyamán a századtól Pudik főhadnagy, századonként 15 emberrel, mint hirszerzőkülönítmény a Drinán át, utnak indult. Ezzel kezdetét veszi Szerbia elleni novemberi offenzívánk.

November 7.

Szombaton reggel 3 órától kezdve a zászlóalj, ködben Gyuricnál, vaspononokkal hidászok segítségével komitácsik gyenge tüzelése közben, a Drinán átkelt és 8 órakor, miután a zászlóalj a szerb parton együtt volt, északi irányban (dandár kötelékében) előnyomult, ahol délelőtt a 729 - ϕ - magaslaton, majd a Zakasanic 877 - ϕ - magaslaton, melyeket az ellenség tartott megszállva, harcba szállt. Az utóbbi ütközet a 877 - ϕ - magaslattól délre egész napon át tartott. Az éjjelt teljes csendben, rajvonásban töltöttünk.

November 8.

Vasárnap. Ködös időben reggel 8 órakor, miután a szerbek a Zakasanic hegyháton levő állásukat éjjel feladták és visszavonul-

tak, folytatta a zászlóalj az előnyomulást és délután 3 órakor a Zapolje 1149 -q- magaslattól déire fekvő házakhoz érkezett meg. A Zapolje szikla magaslatot a szerbek tartották megszállva, ott megakadt lendületes előnyomásunk. E magaslat ellen a III./69. zászlóalj ma támadást kezdett, melyhez este az 5. és 8. századunk is csatlakozott. A 6. század zászlóalj tartalék volt.

November 9.

Hétfő. Az ütközet a Zapolje magaslaton egész napon át a sötétség beálltáig tartott, amikor este 7 órakor a 6. század a Zapolje hegyaljához közeledett, ahol hóesésben éjjelezett.

November 10.

Kedd. Éjjel 1 órától kezdve a század a Zapolje szikláján felmászott, ahová reggel 3 órakor a 69. zászlóaljhoz érkezett és Kovács őrnagy csoportjához csatlakozott, ahol már a 69. zászlóalj és a 5./52. század harcban állott. A 6. század az ott levő 5/52. századot felváltotta és a 69. zászlóaljnak lett alárendelve.

Zapolje meredek sziklafal megmászása nagyon nehéz, több helyen életveszélyes s emiatt nagyobb erők harcbevételére szinte lehetetlen volt, kisebb erők pedig szétmorzsolódtak a szerb sziklaállások előtt.

Itt a szerbek fészekszerűen sok géppuskával védelemre rendezkedtek be és állandó heves gyalogsági majd géppuskatűzzel előnyomásunkat feltartották.

Rajvonalkunk a szikla szélén a terephez simulva helyezkedett el egy embernek sem volt szabad mozdulnia vagy a fejét felemelni, mert azonnal halál fia lett. Ugy kellett kitartanunk, amíg támadásunk baloldaltól kifejezésre nem jutott, nehogy a szerbek bennünket megtámadjanak és a sziklafalról ledobjanak. Ugyis elég követ zúdítottak ránk. Körülbelül 20 lépés távolságra feküdtünk az ellenséggel szemben. Tűzességünk, mely a mélységből a 20 lépésnyire előttünk lévő szerbekre lőtt, rajvonalkban minket is állandóan veszélyeztetett. Nem ritkán esett egy-egy lövés katonáink közé. Azért hősiiesen kitartottunk s addig vártunk, míg csapataink az ellenséget oldalról megközelítették.

Ez a tüzharc gyengébben, de egész éjjelen át tartott. Szörnyű éjszaka volt.

November 11.

Szerda. Reggel felé a gyalogsági és géppuskatűz egyre hevesebb lett és állandóan tartott.

Az oldalról irányított támadásunkat a szerbek idejekorán észrevették. Délután 2 órától az ellenséges tűz gyengébb lett és 3 óra felé teljesen megszűnt, mire előreküldött járőreink a szerbeknek visszavonulását jelentették, s mi a zapoljei szerb állásokat elfoglaltuk.

Az elhagyott állásokban több halottat találtunk, akik majdnem mind idősebb emberek voltak.

Sok, a saját tüzéségünk által szétroncsolt fej, zsákokkal volt körülveve, nehogy a többiek a látványtól megrémüljenek. Sok fegyver, köztük török is, valószínűleg a szerb-török háborúból, de még több lőszerkészlet maradt a helyszínen. Ez volt a zsákmányunk.

E három napon át tartó nehéz küzdelemben hőseink emberfeletti munkát fejtették ki s méltókká lettek a legnagyobb dicséretre.

Azután az előnyomulást a Severske stene 1252 -ő- át a Sokolina 1265 -ő- magaslatig folytattuk, ahova este 6 órakor értünk meg és teljes csendben éjjeleztünk. A november 10. és 11. ütközethől kifolyólag úgy a szerbeknek, mint nekünk meglehetősen számú veszteségünk volt.

November 12.

Csütörtökön reggel 7 órakor előnyomulás a Crvenó Stenje 1217 Δ Sarampov magaslaton át a Prosek 1081 -ő- magaslatra, ahová délután 1 órakor értünk meg és pihenőt tartottunk. Itt a szerbek az előttünk levő Jasenovac 1076 Δ magaslatot tartották megszállva.

Délután 4 órakor a zászlóalj, a dandár kötelékében a Jasenovac magaslat ellen támadást indított. Az 5. század és tőle balra a 6. század tűzvonalban. Irány az 5. századnak a Jasenovac felé, a hegyhát mentén.

Az ütközet közben délután 4 óra 30 perckor Krausz százados századparancsnok egy ellenséges puska golyótól jobb vállán megsebesült, mire Madarász tartalékos hadnagy vette át a századot.

Az ütközet este 8 órakor, a sötétség beálltával megszakított és a helyszínen rajvonalban, hóesés és hidegben éjjeleztünk. Az éjjel csendbe telt el.

November 13.

Péntek. Hideg, ködös időben a harcot nem folytattuk, hanem délelőtt 11 órakor, sűrű ködben a Prosek magaslatra visszamentünk, ahova délután 3 órakor értünk meg és védelmi állásban éjjeleztünk.

November 14.

Szombat. Dél előtt folyamán beérkezett a parancs a Jasenovac elleni újbóli támadásra, amely délután 2 órakor meg is kezdődött.

Az 5. és 6. század arcvonalban, a 7. és 8. század oldal-támadásban. Délután 5 óra 30 perckor a 37. Landwehrezreddel a Jasenovac magaslatot rohammal elfoglaltuk.

Az ellenség visszavonult és az éjjelt az elfoglalt állásokban töltöttük. Pudik főhadnagy, ki november 6-án éjjel a hirszerző-különítménnyel utra kelt, a századhoz bevonult és a 6. századot Madarász hadnagytól átvette. Éjjel hóesés.

November 15.

Vasárnap reggel 7 órakor a 6. század mint tartalék a dandárparancsnoksághoz, Sarampovra visszakerült.

Nov. 16. és nov. 17.

A század a dandárparancsnokság székhelyén, dandártartalék.

November 18.

Szerdán reggel 8 órakor a század a Jasenovac magaslatra a zászlóaljhoz bevonult.

Nov. 19. és nov. 20.

A század a Jasenovac magaslaton védelmi állásban.

November 21.

Szombat. Délután 1 órakor a 6. század a 11./34. zászlóalj segítségére a Glavica 944 -ó- magaslatra indult, ahova délután 5 órakor érkezett meg és sátor alatt éjjelezett.

November 22.

Vasárnap. Sűrű, ködös idő. A század a 34. zászlóaljnak alárendelve.

November 23.

Hétfő. Dél előtt 11 óra 30 perckor a 34. zászlóalj a Varda magaslat ellen támadást indított és délután 5 órakor az első állásokat rohammal elfoglalta, mire a szerbek ködben, főállásaikba visszavonultak.

November 24.

Kedden délelőtt 11 órakor előnyomulás a Varda főállásai ellen, melyeket (miután a szerbek délelőtt folyamán ezeket feladták és visszavonultak) délután 2 órakor megszálltunk. Később a 8. század is hozzánk csatlakozott. Sátor alatt éjjeleztünk.

November 25.

Szerda. Reggel 6 órakor a 34. zászlóalj ködben megkezdte az előnyomulást a Crni Vrh. 900 Δ magaslat ellen, de 7 órakor mikor a köd felszállt és a zászlóalj a Crni Vrh és Biljeg 792 -óállásokat megszállva tartó szerbek keresztüzebe került, visszavonult a Vardárra ahova délelőtt 8 órakor érkezett meg. Délután 1 óra 30 perckor a 6. és 8. század visszaindult a zászlóaljhoz a Privet magaslatra, ahova délután 4 órakor érkezett meg.

November 26.

Csütörtök. Éjjel 2 órakor a szerbek visszavonultak s hogy bennünket megtévesszenek, elhagyott állásukban táboritüzeket gyújtottak. Reggel 7 óra 30 perckor a zászlóalj a Crni Vrh magaslatra előnyomult s azt megszállta, a 6. század pedig tovább a Vk. Prisedo magaslatig nyomult előre, ahova este 8 órakor érkezett meg és egy szerb táborban éjjelezett. Biztosításunkra táboriőrsöket állítottunk fel. E táborban századunk hat szerb katonát foglyul ejtett, öt málhásállatot és tíz zsák kétszersültet zsákmányolt.

November 27.

Péuteken reggel 7 óra 30 perckor a zászlóalj a Gjakov Kamen magaslaton át Uzicétől északnyugatra fekvő Buar házakhoz indult, ahova délután 4 órakor érkezett meg és hideg, havas időben sátor alatt éjjelezett.

November 28.

Szombaton reggel 7 órakor menet Uzicébe, ahol délelőtt 10 órakor a szerb gimnáziumban helyezkedtünk el.

November 29.

Vasárnap reggel 8 órakor menet Pozegába, ahol a 34. zászlóaljnak a szerbekkel való harca után, délután 3 órakor egy szerb zászlóaljaktanyájában helyezkedtünk el.

November 30.

Hétfőn Pozegában pihenőnap.

December 1.

Kedd. A 6. század déli 12 órától, másnap délig Pozega város körül a külső biztosítási szolgálatot látta el.

December 2.

Szerdán délután 4 órakor, a szolgálat letelte után a század a laktanyába bevonult.

December 3

Csütörtökön reggel 5 órakor az 5. és 6. század, mint hirszerzőkülönítmény a Cacak-felé vezető uton utra kelt, miközben délelőtt 7 órakor ködben, elővédje Kraljski mostnál egy szerb táboriőrs tüzébe került. Erre járőreink a Ruja 715 Δ magaslat ellen küldettek, kik nemsokára jelentették, hogy a Kraljski mosttól 3 kilométernyire északkeletre levő hidat a 384 -ó- nál a szerbek tartják megszállva. Most a két század a Bijeli Kamen 563 -ó- magaslatra nyomult, ahol öt szerb katonát foglyul ejtett és a 639 Δ magaslatot megszállva tartó 4. szerb gyalogezred osztagaival csatározásba került, mely délután 4 óra 30 percig tartott, amikor a két század a zászlóaljhoz Pozegába visszaindult, ahova este 8 óra 30 perckor érkezett meg.

December 4.

Péntek. Dandárunk délelőtt folyamán Cacak irányába nyomult előre. A 6. század és géppuskásosztag pedig mint a dandárnak jobb oldalvédje délelőtt a Munjski b. át elindult s a Jakovljevitől délre fekvő magaslatig jutott, ahol délután 5 órakor érkezett meg és táboriőrs biztosításával éjjelezett. Itt Sapka őrmester szakaszával előretolt állásban az éj folyamán több, gyenge szerb támadást visszautasított.

December 5.

Szombaton reggel a század ködben délkeleti arcvonallal beásta magát és védelemre berendezkedett. Délután 5 órakor visszavonulásunkra telefonparancs érkezett, mire a század a géppuskásosztaggal este 6 órakor a Munsko-b.-től északra, a félemler magasságu Moravica folyót átgázolva, Pozega felé vezető uton a Djetinja patak nyugati partjáig Pozegától 3 kilométernyire visszavonult, ahol este 8 órakor a hidnál, védelmi állásban helyezkedett el és éjjelezett. A géppuskásosztag pedig a századvonattal a zászlóaljhoz Pozegába bevonult.

December 6.

Vasárnap. Reggel 2 óra 30 perckor a század Pozegába indult, ahonnan reggel 4 órától a 7. századdal mint a dandárnak utóvédje Uziceig déli 12 óráig haladt és részben a gymnasiumban, részint magánházakban helyezkedett el. A zászlóalj pedig éjjen át az 5. és 8. századdal Uzicétől keletre fekvő Tresnica magaslaton utóvédállásban volt.

December 7.

Hétfő. A zászlóalj a szerbekkel a Tresnjicán gyenge utóvédharcban. A 6. század Uzicében. Délután 2 órakor századunk a zászlóaljhoz, a Tresnjica magaslatra bevonult és mint tartalék helyezkedett el.

December 8.

Kedd. Visszavonulásunkat követő szerbekkel, a zászlóalj tüzérségünk heves tüzelése mellett a Tresnjicán, napközben gyengébb csatározásban állott. Este 6 órakor a zászlóalj folytatta visszavonulását, miközben a 6. század Uziceig utóvédje volt, ahol a zászlóaljhoz csatlakozott és azzal együtt a Kadinjaca magaslatig vonult, ahova éjjel 11 órakor érkezett meg és éjjelezett.

December 9.

Szerdán reggel 6 órakor menet Rogacicába, ahova este 6 órakor érkeztünk meg és sátor alatt éjjeleztünk. Utközben Dub helység mellett déli 12 órától délután 2 óráig pihenőt tartottunk és egy huskonzervát fogyasztottunk el.

December 10.

Csütörtök. Dél előtt 8 órakor menet a Drina északi partja mentén vezető úton a Drina hadihídján Fakovicon át, a boszniai partra, Brezák helységtől északra fekvő magaslatra, ahol délután 5 órakor sátort ütöttünk.

December 11.

Péntek. A dandár csapatai a Drina biztosítására lettek kirendelve. Ennek értelmében reggel 6 órakor a 6. század Lonjin helységbe indult, ahova délután 4 órakor érkezett meg és sátor alatt éjjelezett.

December 12.

Szombaton reggel 7 órakor menet a századdal a kijelölt biztosítási körletbe, a Dubravici és Lonjin helységek közötti terep-

szakaszba és pedig az 1. szakasz Krasanovicba (Mayer szakaszvezető),

2. szakasz Slapasnicába (Madarász tart. hadnagy, Kovács őrmester),

3. szakasz Vitkovicba (Sekanina tart. hadn., Sapka őrm.),

4. szakasz Rovaciciba (Lauer szakaszvezető), parancsnoksága alatt. A szakaszok közvetlen a Drina nyugati partja mentén húzódó magaslaton voltak elhelyezkedve és csak éjjel és ködben lettek lent a Drina parton biztosításunkra tábori őrszeink felállítva. A századparancsnokság Vitkovicban, a zászlóaljparancsnokság Bratunacban. Összeköttetésben voltunk jobbra a 7./52. századdal, balra a III./69. zászlóaljjal.

A szerbek pedig a Drina keleti partján voltak védelemre berendezkedve.

December 13. — December 31.

A század a fenti biztosítási körletbe.

1915.

Január 1. — Április 3.

A 6. század Boszniában a Drina nyugati partján biztosítási körletében. Az időt télen át, a szerbektől zavartalanul töltöttük el.

Febr. 7. csütörtökön Krausz százados, miután sebesüléséből felgyógyult, a 6. századot ismét átvette.

Márc. 23. kedden ünnepelte a zászlóalj a novarrai emléknapot. Ezen alkalommal a zászlóaljparancsnokságnál Bratunacban, a dohánygyárban reggel 8 órakor istentisztelet tartatott, amelyen a század is részt vett. Szentmise után a zászlóaljparancsnok a kitéüntetett legénységnek a vitézségi érmeiket a mellére tűzte.

Kitüntetve lettek a 6. századtól:

Az 1. osztályu ezüst vitézségi éremmel:

Sapka Károly őrmester	Hemmerich Miksa szakaszvezető,
Meyer Márton szakaszvezető,	Windheim György szakaszvezető,
Hergenröder Ádám tizedes,	Wald Péter gyalogos.

A 2. osztályu ezüst vitézségi éremmel:

Lauer Ádám szakaszvezető,	Bors János tizedes,
Reining József szakaszvezető,	Breuer Jenő tizedes,
Bencze Lajos tizedes,	Krausz János tizedes,

Major János őrvezető	Broksa István tizedes,
Mammel Ferenc őrvezető,	Tóka István tizedes,
Barsó József gyalogos,	Varga János tizedes,
Derventics Vince gyalogos,	Kriszt László gyalogos,
Horváth János gyalogos,	Peterác Máttyás gyalogos,
Kreccsó Ferenc gyalogos,	Péter László gyalogos.

A bronz vitézségi éremmel:

Cserny Péter tizedes.

Április 4.

Husvétvasárnap reggel 2 órakor, miután a 6. századot a 2./23. népfelkelőszázad felváltotta, menet Bratunácsba a zászlóaljparancsnoksághoz, ahol reggel 6 órakor a dohánygyár épületeiben helyezkedtünk el.

Április 5. — Április 11.

Bratunácsban néha kiképzés. Ápr. 7. szerda estétől ápr. 8. csütörtök reggelig a 6. század Bratunac előtt a Drina biztosítást látta el.

Április 12.

Hétfőn reggel 6 óra 30 perckor menet Han Lukiciba, ahova délután 5 órakor érkezünk meg és istállóbarakokban éjjeleztünk. Utközben déli 12 órától délután 2 óráig pihenés a Viogór 736 -őmagaslaton.

Április 13.

Kedden reggel 7 óra 30 perckor menet Vlasenicába, ahol délután 1 órakor a gyalogsági laktanyában helyezkedtünk el.

Április 14. — Május 18.

Vlasenicában kiképzés.

Május 19.

Szerdán délután 1 órakor menet Sejkovicba, ahol este 7 óra 30 perckor sáortáborot ütöttünk.

Május 20.

Csütörtök. Délelőtt 8 óra 30 perckor menet Velika Ujvá-n, ahol délután 2 órától, 4 óráig pihenőt tartottunk, Zapardiba, ahova éjjel 11 órakor érkezünk meg és sátor alatt éjjeleztünk.

Május 21.

Pénteken reggel 7 órakor menet Kikacin át, ahol déli 12 órától délután 2 óráig pihenőt tartottunk Simin Hanba, ahova délután 4 órakor érkeztünk meg és este 8 óra 30 perckor bevaggonirozás után vonattal Boszna Brod felé indultunk.

Május 22.

Szombat. Délelőtt 9 órakor B. Brodba érkeztünk. Innen menet Slavonia-Brodon át, ahol délelőtt 11 órától délután 1 óráig pihenőt tartottunk Podvinjba s ott délután 2 órakor a faluban helyezkedtünk el.

Május 23.

Pünkösdvasárnap. Éjjel 1 órakor, felriasztás után menet a Sl. brodi pályaudvarra, ahonnan reggel 4 óra 30 perckor vonattal az olasz harctérre indultunk. E napon délután 4 órakor üzentek meg Olaszország a Monarchiának a háborút.

Május 24.

Hétfő Sisseken át, délután 3 órakor Laibachba érkeztünk, ahonnan étkezés után az utat folytattuk és

Május 25.

Kedden reggel 7 óra 30 perckor Görzbe érkezve, kivaggonirozás után a pályaudvaron délután 4 óráig pihenőt tartottunk. A délelőtt folyamán közülünk néhányan Görz városát megtekintették, s már ekkor jelent meg az első olasz repülő a város és pályaudvar felett.

Délután 4 órakor menet az Isonzon át, Görztől két kilométernyire északnyugatra fekvő oslavijai védőszakaszba, ahol délután 5 óra 30 perckor a 188 -ő- magaslaton az Oslavija és St.-Floriáni ut mindkét oldalán, otlévő saját gyenge osztagainkat felváltottuk és a már kiépített fedett állásokat megszálltuk.

Május 26. — Junius 14.

A század a fenti védelmi állásban. Oslavija kis helység Görztől 3 kilométernyire északnyugatra, szétszórt csinos emeletes házakkal és szőlőkkel, melyeken keresztül a frissen ásott, sárga földű lövészárhaink húzódtak, a lakosságtól teljesen el volt hagyva. Az oslavijai kis templomban már nem szólt többé a harang, tornyá-

ban tüzérségi megfigyelőink rendezkedtek be. Fedett lövészárkaink előtt levő drótkadályba a villanyáram be volt vezetve és az ut mellett egy lángszóró. Ez a vidék képezte harcterünket, ahol néhány hónap múlva kevés szőlő maradt épségben az olasz tüzérségi tűz következtében.

Események: Május 26-tól — Juuius 5-ig aránylag csendben telt az idő. Ertl főhadnagy szakaszparancsnok már az első napokban a századkörlet előtti járőrözés alkalmával egy Sago Mário nevű olasz gyalogezredbeli katonát foglyul ejtett, ő volt a zászlóaljnak első hadifoglya az olasz harctéren.

Jun. 6. Vasárnap délután 2 órától este 7 óráig az olasz nehéz tüzérség körülbelül 1000 nagykaliberű ekrasit gránátot adott le a jobb szomszédunkban levő Mte. Sabotino hegyre, a 6./37. Landwehrrszázad állására. E század vesztesége halottakban Frimmel százados századparancsnok, két zászlós és 60 katona, azonkívül 120 sebesült.

Jun. 8. Kedden délután 5 óra 30 perctől este 7 óráig a század állásának jobb szárnya, nehéz tüzérségi tűz alatt állott.

Jun. 9. Szerda. A jobb félszázad állásra napközben tüzérségi tűz.

Jun. 11. Pénteken délelőtt 11 órakor Hermanusz Ferenc tizedes, a századnak egyik legderekabb altisztje, abban a házban ahol a századparancsnokság volt, egy olasz gránáttól találva, hősi halált halt.

A többi napokon gyenge, szabálytalan, tüzérségi tűz.

Jun. 14. Hétfő. Miután a 9./37. Landwehrrszázad bennünket felváltott, menet éjjel 11 órakor Na-Mokrimba, (Görz mellett) ahova

Junius 15.

Kedden reggel 2 órakor érkeztünk meg és sátor: tábort ütöttünk.

Junius 16. — Junius 18.

Pihenőnapok Na-Mokrimban. Jun. 17. csütörtökön délelőtt 11 órakor Károly Ferenc József volt trónörökös. a zászlóaljnak kitüntetett tisztjeit és legénységét az erdőben, a Starkenfels villa közelében, megszémlélte és mindenkihez néhány szót intézett.

Jun. 19. Pénteken este 6 órakor menet az oslavijai templom melletti védőállásba, ahol este 8 órakor a 2./23. Landwehrrszázadot felváltottuk.

Jun. 19. — Jun. 28.

A század a fenti védelmi állásban. **Események:**

Jun. 19-től jun. 21-ig napközben állásunkra szabálytalan tüzérségi tűz. Jun. 23. Szerdán délután 2 óra 30 perctől este 8

óráig a század állásának közép és jobb szárnyára nehéz tüzérségi tűz, ami fedett állásainkat erősen megrongálta. Veszteségünk egy sebesült.

Jun. 24. Csütörtökön délelőtt 8 óra 30 perctől, délután 5 óra 15 percig állásunk nehéz tüzérségi tűz alatt állott, ami által lövészárkaink majdnem teljesen bedőltek és drótakadályaink erősen megrongálódtak. 5 óra 15 perckor amikor a tüzérségi tűz megszűnt, a St. Floriantól délre fekvő olasz állásokból kb. négy század csoportokban a század állása előtt lévő szakadékba nyomult előre, ahol támadásra csoportosultak.

Este 7 óra 30 perckor ezek erős gyalogsági és géppuskatűzet adtak le a század középső részére és nyomban utána a századunk balszárnya ellen egy olasz szakasz „Hurrah“ kiáltással rohamozott, ezt a támadást visszavertük, azután az egész éjszaka csendben telt el.

Jun. 25, Péntek. Reggel 6 órakor kiküldött járőreink azzal a jelentéssel tértek vissza, hogy az ellenség az éj folyamán visszavonult.

Jun. 26. Szombat. Teljes csendben telt el.

Jun. 27. Vasárnap délután 3 órától, 4 óra 30 percig állásunkra nehéz tüzérségi tűz.

Jun. 28. Hétfő reggel 8 órától 9 óráig állásunkra nehéz tüzérségi tűz. Este 8 órakor a jobb félszázadunk a 37. Landwehrezred egyik százada által felváltatott és mint zászlóaljtagként Pevma helységben helyezkedett el. A bal félszázad Ertl főhadnaggyal állásában maradt.

Junius 29.

Kedden délelőtt 11 órától, délután 4 óráig Ertl félszázad jobb szárnyára nehéz tüzérségi tűz. A pevmái tartalékfélszázad pedig este 9 órától másnap reggel 7 óráig, nagy esőben a 7. század állásában, mint tartalék volt kirendelve.

Junius 30.

Szerda. A 7. század állásából a félszázad reggel 5 órakor Pevmába bevonult, ahol mint tartalék helyezkedett el. Ertl főhadnagy félszázad állására reggel 8 órától délután 2 óráig tüzérségi tűz. Este 8 órakor a pevmái félszázad a 8. századnak két szakaszát Pevmától nyugatra, állásában felváltotta. Éjjel csend.

Julius 1.

Csütörtök. Ertl főhadnagy félszázada az oslavijai templom mellett, Krausz százados félszázada Pevmától nyugatra a 8. századnál, védőállásban.

Julius 2.

Péntek. Este 8 órakor Krausz százados félszázadát a 8. század ismét felváltotta, mire a félszázad Pevmába indult, ahol tartalék volt.

Julius 3.

Szombat. Este 8 órakor Krausz százados félszázada Pevmából, Ertl főhadnagy félszázadát Oslaviján, felváltotta. Az utóbbi azután Pevmán zászlóaljtalék volt.

Julius 4.

Vasárnap. Este 9 órakor Krausz százados félszázadát Oslaviján a 16./77. század váltotta fel, azután Pevman Ertl főhadnagy félszázadával együtt zászlóaljtalék volt.

Julius 5.

Hétfő. Délig a 6. század Pevmában, délután a 150 -ő- től délre az erdőben zászlóaljtalék.

Julius 6. — Julius 20.

A század a 150 -ő- től délre az erdőben zászlóaljtalék. Néha gyenge szabálytalan tüzérségi tűz. Jul. 20. kedden este 8 órakor a 6. század a pevmái védőszakaszban a 7. századot az első vonalban, a 177 -ő- on felváltotta. Éjjel gyenge tüzérségi tűz.

Julius 21. — Julius 27.

A század a 177 -ő- től nyugatra, védelmi állásban.

Események: Jul. 21-én szerdán déli 12 órától délután 4 óra 45 percig erős tüzérségi tűz a század állására. Délután 5 órakor miután az ellenséges tüzérségi tűz megszűnt, a tőlünk 100 lépésnyire levő ellenséges állásokból körülbelül 200 olasz a pergőtűztől 25 lépés szélességben összelőtt drótakadályainkon át támadot, kb. 10 olasznak sikerült is állásainkba behatolni, ahol gázbombákat dobva szuronyharcban két katonánkat leszurtak. A századparancsnok vezetésével ellentámadásra felfejlődött, azonban a támadást nélkülük visszavertük, mire az olaszok állásaikba visszahúzódtak. Veszteségünk e harc alkalmával 4 halott és 18 sebesült, az olaszoké jelentékenyebb, bár számszerint nem lehetett megállapítani, mert halottjaikat azonnal árkaikba vonzolták. Julius 22. csütörtök és jul. 23. péntek csendben telt el. Jul. 24. szombat. Délelőtt 11 órától délután 1 óra 30 percig az olaszok erős tüzér-

ségi, gyalogsági és géppuskatűzet adtak le állásainkra, mely alkalommal Sekanina hadnagy szakaszparancsnok megsebesült, Jul. 25. Vasárnap. Dél előtt 10 óra 30 perckor erős gyalogsági és géppuskatűz, délután 1 óra 30 perctől délután 3 óra 15 percig élénk tüzségi tűz, állásunkra. Jul. 26. Hétfőn délfelé az olasz tüzéség körülbelül egy teljes órán át lőtte a század állását. Jul. 27. Kedden déléltől 11 óra 30 perctől délután 1 óra 15 percig állásunk tüzségi tűz alatt állott. Este 9 órakor, miután a 7. század bennünket felváltott, a 6. század a 150 -ó-tól délre került mint zászlóaljtartalék. A felváltást a század kérte, mivel a legénység már teljesen ki volt merülve.

Jul. 28. — Aug. 6.

A század a 150 -ó-tól délre mint zászlóaljtartalék.

Aug. 6. Péntek. Este 9 órakor miután a zászlóaljat felváltották, menet Tivoliba (Görz mellett) ahol este 10 óra 30 perckor laktáborba szálltunk.

Aug. 7. — Aug. 13.

Tivoliban pihenés. Aug. 11-én szerdán déléltől 9 órakor tábori misét hallgattunk. Aug. 12-én csütörtökön és 13-án pénteken kolera elleni oltás volt. Aug. 13-án pénteken este 7 órakor menet a zászlóaljjal a Podgora magaslatra, ahol a század a 2./37. Landwehrszázadot a 240 -ó-tól északra, este 9 órakor felváltotta.

Aug. 14. — Szept. 1.

A század a podgorai védőszakaszban a 240 -ó- tól északra.

A Podgora magaslat Görz várossal szemben, az Isonzo jobb partján 3 km. hosszában mint sűrű erdő huzódik. Legmagasabb pontja 294 méter. Lövészárkaink előtt több soros erős drótakadály. Az egész idő majdnem teljes csendben telt el. Szept. 1. Szerdán este 8 órakor miután 9./69. század bennünket felváltott, menet Rosenthalba (Görz mellett) ahol este 9 óra 30 perckor laktáborba szálltunk.

Szept. 2. — Szept. 16.

A zászlóalj Rosenthalban. Szept. 8-án szerdán és 12-én kedden déléltől 10 órakor táborimisét hallgattunk. Szept. 16-án csütörtökön este 6 órakor menet a Podgora magaslatra, ahol este 8 órakor a 9./69. századot a 240 -ó-tól északra felváltottuk.

Szept. 17. — Okt. 1.

A század a podgorai védőszakaszban. Időnként gyenge, szabálytalan tüzéségi tűz. Okt. 1. pénteken este 8 órakor, miután a 9./69. század bennünket felváltott, menet St.-Péterbe (Görz mellett), ahol éjjel 10 órakor laktáborba szálltunk.

Okt. 2. — Okt. 15.

St. Péterben pihenőnapok. Okt. 15-én pénteken este 6 órakor menet a Podgora magaslatra, ahol este 8 órakor 69. zászlóaljnak egyik századát, mint tartalék a közép mögött, felváltottuk.

Okt. 16. — Okt. 30.

A zászlóalj az 5. 7. és 8. századdal védelmi állásban a podgorai magaslaton, a 6. század pedig tartalék a közép mögött.

Események: Okt. 16. szombaton és 17. vasárnap teljes csend.

Okt. 18. Hétfő. *Kezdeté a 3. isonzói csatának.* (okt. 18. — nov. 4.)

Déli 12 órától kezdve nov. 4-ig nappal állandó, nehéz és heves olasz tüzéségi tűz állásunkra és mögöttes terepre, de főleg az első vonalra, mely gyakran pergőtüzzé fejlődött, viszont éjjel majdnem mindig szünetelt. Okt. 28. Csütörtök. Délfelé mikor a szakácsaink tüzéségi tűzben az ebédet főzőládákban a század részére málhás állatokon a podgorai szakadékba hozták, egy 15 cm. schrapnell telitalálat érte, minek következtében 2 katona elesett, 9 megsebesült, 3 ló elpusztult és 2 megsérült. A századnak így ebédje sem maradt. Aznap délután 5 órakor mikor a második szakaszunk a 8. századnak egy olasz támadás visszaverésénél az első vonalban segítségére volt Hardt Sebestyén gyalogos elesett.

Okt. 30-án szombaton éjjel 10 órakor a 6. század a 8. századot, mely eddig a Podgora 240 magaslattól közvetlenül északra, az első vonalban volt, felváltotta.

Okt. 31. — Nov. 4.

A 6. század a podgorai magaslaton a 240 -ő-től északra az első vonalban, tőle jobbra az 5. század, balra a 7. század, állásban. A 8. század tartalék, közvetlenül a közép mögött.

A század állása tompa szöghöz hasonlított, amelynek szöge az ellenség felé irányult. Ezen állásszöghöz egy olasz futóárok vezetett, amelyben azok állásunkat 15 lépésre megközelítették, árkaikba könnyen dobtak kézigránátokat s innen indultak rohamra. A mellvéd homokzsákokkal volt kiegészítve, mert a föld a lövések-

től annyira meg volt lazítva, hogy ásás után rögtön újra szétmállott. Ezen a főállásunkon kívül párhuzamosan mögötte közvetlenül néhány árok vonult, hogy az esetleg főállásba benyomuló ellenséget könnyebben kiverhessük. Ezenkívül futó és összekötő árok hátrafelé és oldalt. Állásunk előtt sűrű drótakadály és spanyolbakok tömegei. A század körletben pergőtüz esetére még két kaverna állott rendelkezésünkre, s ilyen esetben csak figyelőink maradtak állásainkban. A 240 -ó- magaslaton, közvetlenül bal szárnyunk mögött egy ágyú volt beépítve, amelyet az ellenség folyton keresett, de telitalálatot elérni nem volt képes. Velünk szemben az 1. számú olasz gyalogezred állott. Katonáink állásainkat ismerve és azokban bizva nyugodtan állották ki éjjel-nappal a borzasztó ágyutüzet és várták az eljövendő eseményeket

Események:

Okt. 18-tól — nov. 4-ig nappal állandó, nehéz és heves olasz tüzérségi tűz állásunkra és a mögöttes terepre, de főleg az első vonalra.

Okt. 31. Vasárnap éjjel 11 órakor olasz járőrökkel való csatározás alkalmával egy olasz katona megadta magát.

Nov. 1. Hétfőn, egész napon át esős idő. Reggel 6 óra 45 perctől estig állandó heves tüzérségi és aknatűz, főleg a század állásának középső részére. Délelőtt 8 óra 10 perckor az olasz tüzérségi tűz hirtelen megszűnt s körülbelül 50—100 olasz a század állásának középső, ékalku része ellen rohamozott, de árokfigyelőink tüzeléssel és kézigránátharcban visszaverték őket, miközben egy foglyot ejtettünk. Azután a tüzérségi tűz újból megkezdődött s mindig csak a támadások ideje alatt szünetelt.

Délelőtt 9 óra 30 perckor kb. 100—200 olasz a fent jelölt helyen „Avanti Savoya“ kiáltással meglepetésszerűen rohamozott úgy, hogy árokfigyelő őrök a tulnyomó többség elől a főállással második párhuzamos védőárokba húzódtak vissza. Ellentámadással azonnal visszavertük őket s egy olasz tisztet és négy katonát foglyul ejtettünk.

Délelőtt 9 óra 45 perctől 11 óra 30 perc között kb. 100 főből álló olasz csapat három ízben kísérelte meg állásunk ellen a támadást, de őrök tüzeléssel mindig megakadályozták.

Délelőtt 11 óra 45 perckor kb. 100—200 olasz ismét rohamozta állásunkat, de a zászlóalj tartalék (8. század) egyik félszakaszának segítségével ezeket is visszavetettük és egy olaszt elfogtunk. Délután 3 órakor megint kb. 200—300 olasz rohamozta állásunkat, mire őrök a tulnyomó többség elől kénytelenek voltak a harmadik védőárokba visszahúzódní. A 8. század három szakaszának segít-

ségével elfentámadással azonnal visszavertük őket és két olaszt foglyul ejtettünk. Veszteségünk e napon 7 halott és 29 sebesült. Éjjel aránylag csend volt.

Nov. 2. Kedd. Egész napon át esős idő. Reggel 7 óra 15 perctől egész nap állásunk állandó nehéz tüzérségi tűz alatt állott. Dél előtt 9 óra 30 perckor kb. 100 olasz a század állásának középső része ellen rohamozott, de azonnal visszavertük őket. Ezen alkalommal az olasz tüzérség kiméretlenül lőtt bele visszavert katonáiba, ami által századunk is meglehetősen veszteséget szenvedett.

Dél előtt 10 óra 15 perckor, 11 órakor és 11 óra 45 perckor kb. 100 főből álló olasz csapat állásunkat ismételtén rohamozta, de a 8. század osztagainak segítségével mindig sikerült visszaverni őket. Az olasz tüzérség minden meghiusult támadás után belelőtt visszavert katonáiba. Állásunkra további heves és nehéz tüzérségi tűz után, délután 1 óra 30 perckor kb. 200—400 olasz támadott, de a fél 8. század segítségével sikerült visszaverni őket, mire az olasz tüzérség délután 5 óráig folytatta a tüzelést.

A zászlóalj tartalék (8. század) egyes osztagait a behatolt olaszok visszaverésénél azért kellett segítségképpen igénybe venni, mivel a 6. század tartalék fölött nem rendelkezett és a nagy kiterjedésű vonalunkból a többi szakaszokat elvonni majd ellentámadásra felhasználni nem lehetett, mert állásunk az olaszoktól mindenütt veszélyeztetve volt.

Ezen utolsó támadás alkalmával kb. 30 olasz halott és sok olasz fegyver maradt árkaikban, azonkívül 25 foglyot ejtettünk. Az előterepen akadályaink előtt szintén jelentékeny számú olasz halott és sebesült maradt. Egy foglyul ejtett olasz tiszt állítása szerint az aznapi veszteségük kb. 400 embert tett ki. Saját veszteségünk 6 halott és 24 sebesült. Ezen veszteségünket legnagyobb részben az olasz tüzérség akkor okozta, amikor visszavert katonáit lőtte.

Nov. 3. Szerdán esős idő. Reggel 7 óra 45 perctől este 7 óráig nehéz tüzérségi tűz, főleg a század állásának középső részére. Dél előtt 9 óra 30 perc és 12 óra között olasz járőrök és kisebb osztagok többször megkísérelték, hogy állásainkba behatoljanak, de mindig visszavertük őket. Az esős időszakban megtörtént, hogy katonáink löfegyverei, földtől és agyagtól lövésre használhatatlanná váltak, miért is helyettük kézigránatokkal verték vissza az árkaikba behatolt ellenséget.

Katonáink ugyyszólván a végkimerülésig harcoltak az elkeseredett kézitúsában.

Délután 1 óra 30 perckor kb. 100 olasz állásaink elé nyomult. Kiseb járőreiknek sikerült is árkaikba behatolni, de azonnal

visszavertük őket. Délután 3 óra 30 perckor kb. 200—300 olasz sikerrel rohamozta állásunkat, de ellentámadással rövid kemény harcban, a 8. félé század segítségével sikerült őket visszaverni.

A zászlóalj géppuskásosztaga a rohamozó olaszok minden egyes támadását oldaltűzzel fogadta, hasonlóképpen a zászlóaljnál szolgálatot teljesítő tüzérségi megfigyelő is a tüzérségi tüzet a rohamozókra mindig a legalkalmasabb pillanatban irányította.

Ezen alkalommal kb. 100 olasz lerakta fegyverét s megadta magát, azonkívül sok olasz halott is maradt árkaikba.

Minden olasz fogolynál, aki kezünkbe jutott, egy az olasz nemzeti színekkel díszített képeslevelezőlapot találtunk Görz városáról, amely lapnak az volt a rendeltetése, hogy Görz város elfoglalása és a városba való diadalmas bevonulás után azt hozzátartozóiknak elküldjék, amire azonban hosszú időn át nem került sor.

Saját veszteségünk e napon 5 halott, 29 sebesült és 3 eltűnt. Két katonánknak az ugynevezett „Lakos“ kézigránát időelőtti robbanás által jobb kézfejét csuklónál leszakította.

Az olasz tüzérségi tűz még este 6 óráig tartott, azután egész éjjel csend volt.

Az október 18-án kezdődő 3. isonzo-i csata a mai napon november 3-án véget ért

Derék katonáink nagy hősiességgel és önfeláldozással küzdöttek e harmadik Isonzocsatában a 15 napon át tartó rettenetes heves olasz tüzérségi tűzben és 3 napon át tartó gyalogsági támasokban, állásukat a podgorai magaslaton megtartották és még csak egy talpalatnyi helyet sem tudtak az olaszok a 3. isonzo-i csata eredményeképpen felmutatni.

Minden egyes katonánk, halált nem ismerő bátorsággal harcolt a tulnyomó számban levő ellenséggel szemben, miért is e teljesítményekért minden dicséretet és kitüntetést megérdemeltek.

Sajnos azonban az összes e harcokban kitüntetett hősök neveit adatok hiányában külön itt megörökíteni nem lehetett.

Csak Dobos tizedes neve emlékezetes még, aki példátlan hőstetteivel tüntette ki magát. Mellét az arany vitézségi érem ékesíti.

Nov. 4. csütörtökön esős idő. Napközben gyöngébb olasz tüzérségi tűz. Délelőtt 11 órakor századunkat a 8. század felváltotta és mint zászlóaljtartalék a közép mögött helyezkedtünk el közvetlenül a rajvonal mögött. Délután 5 órakor a 6. századot a tartalékviszonyból az 5. század felváltotta. A század azután Görzbe indult, ahol délután 6 órakor a semináriumba szállt meg.

November 5. — Novem

A 6. század e napokon Görzben pihe szom-

baton d. e. 10 órakor a semináriumi kápolnában szent misét hallgattunk.

Nov. 7. vasárnap este 6 órakor menet ismét a Podgora magaslatra, ahol este 7 órakor a 5./69. századot a 206 -ő- nál felváltottuk. A század az első vonalban a jobb szárnyra került.

November 8. — December 3.

A század a fenti védelmi állásban. **Események:**

Nov. 8-án hétfőn teljes csend. Nov. 9-én kedden délelőtt 9 óra 30 perctől estig tüzérségi tűz a század állására. Nov. 10-én szerdán reggel 7 óra 30 perctől és nov. 11-én csütörtökön reggel 8 órától egész napon át tüzérségi tűz a század állására. Nov. 12-én pénteken és nov. 13-án szombaton napközben gyenge tüzérségi tűz állásunkra.

Nov. 14. vasárnapon majdnem teljes csend, csak néha egy-egy lövés.

November 15-én hétfőn délután 1 órától délután 3 óráig és nov. 16-án kedden délelőtt 9 óra 30 perctől délután 2 óráig tüzérségi tűz.

Nov. 17-én szerdán nappal néha egy-egy lövés.

November 18-án csütörtökön az olaszok Görzöt nehéz ekrasit gránátokkal bombázták, úgy hogy sok ház ki is gyulladt.

Nov. 19. péntektől nov. 21. vasárnapig állásunkra napközben gyöngébb szabálytalan tüzérségi tűz. Nov. 22-én hétfőn napközben ismételten kisebb olasz osztagok megkísérelték, hogy drótkadályainkig előre jussanak, de őrök mindíg tüzzel visszaverték őket.

Nov. 23-án kedden és nov. 24-én szerdán nappal gyenge tüzérségi tűz.

Nov. 25-én csütörtökön reggel 7 órától a század állására heves és nehéz tüzérségi tűz. Délelőtt 10 órakor körülbelül 150 olasz a század jobbszárnya ellen támadott, de azonnal visszavertük őket. Drótkadályaink közé a támadók hat darab öt méter hosszú robbantó csövet raktak le, hogy drótkadályainkat felrobbanthassák, azonban járőreink ezt megakadályozva a csöveket állásunkba behozták. Napközben olasz járőrök ismételten megkísérelték még, csöveket lerakni és felrobbantani, de árokőreink a robbantócsöveket lerakó olaszokat agyonlőtték vagy tüzével visszautasították és a csöveket majdnem minden esetben behozták állásunkba. Katonáinknak minden behozott cső után 5 korona jutalom járt.

Nov. 26. és Dec. 1. és 2-án állásunkra napközben tüzérségi tűz. Dec. 1. és 2-án pénteken este 7 órakor, miután az 5. század benne volt a támaszpontban, zászlóaljtagtalék helyezkedtünk el a közép

